

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: välisleping
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.06.2002
Avaldamismärge: RT II 2001, 31, 157

Riikidevahelises lapsendamises lastekaitseks tehtava koostöö konventsioon

Vastu võetud 29.05.1993

(ð)26.11.09 14:45

Konventsiooniga ühinemise seadus

Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta

Konventsioonile alla kirjutanud riigid,

tunnustades, et laps peab isiksuse harmoonilise arengu huvides üles kasvama pere keskel õnne, armastuse ja mõistmise õhkkonnas;

meelde tuletades, et esmajoones tuleb riigil rakendada selliseid abinõusid, mis võimaldavad lapsel kasvada oma perekonnas;

tunnustades, et riikidevaheline lapsendamine võib anda lapsele võimaluse omandada püsiv perekond, juhul kui sobivat perekonda ei ole võimalik leida päritoluriigis;

olles veendumud vajaduses võtta riikidevahelises lapsendamises lapse huvide kaitseks meetmeid, mis tagavad tema põhiõiguste järgimise ning välistavad lapse röövimise või laste müümise või nendega muul viisil kaubitsemise;

soovides selles valdkonnas kehtestada rahvusvahelistes kokkulepetes ettenähtud põhimõtetest lähtuvaid üldisi õigusakte, võttes esmajoones aluseks ÜRO-s 20. novembril 1989. aastal vastuvõetud lapse õiguste konventsiooni, ÜRO laste kaitseks ja heaoluks rakendatavate sotsiaalsete ja õiguslike põhimõtete deklaratsiooni ning Peaassamblee 1986. aasta 3. detsembri resolutsiooni 41/85 siseriiklik ja riikidevaheline lapsendamine ning lapse üleskasvatamine;

on kokku leppinud järgmises.

I peatükk KONVENTSIOONI KOHALDAMISALA

Artikel 1

Konventsiooni eesmärk on:

- välja töötada abinõud, mis riikidevahelise lapsendamise korral tagavad lapse huvide ja rahvusvahelises õiguses lapsele ettenähtud põhiõiguste järgimise;
- korraldada konventsiooniosaliste koostööd, et tagada nimetatud abinõude tunnustamine, mis aitab vältida laste röövimist või müümist või nendega muul viisil kaubitsemist;
- tagada, et konventsiooniosaline tunnustab konventsioonikohast lapsendamist.

Artikel 2

1. Konventsiooni kohaldatakse lapsele, kes peamiselt elab ühes osalisriigis (edaspidi *päritoluriik*), ning kellel on lapsenand ja viinud või viib teise osalisriiki (edaspidi *vastuvõttes riik*) lapse päritoluriigis elav abielupaar või isik, kellegel on vastuvõtvas riigis peamine elukoht või kes viibiv vastuvõtvas riigis või lapse päritoluriigis lapsendamise eesmärgil.

2. Konventsioon käsitleb ainult sellist lapsendamist, mis loob vanema–lapse suhte.

Artikel 3

Konventsiooni kohaldatakse juhul, kui artikli 17 punktis c ettenähtud kokkulepped on saavutatud enne lapse kaheksateistkümne aasta vanuseks saamist.

II peatükk RIIKIDEVAHELISE LAPSENDAMISE NÖUDED

Artikel 4

Konventsionikohaselt on lubatud lapsendada ainult siis, kui päritoluriigi pädev asutus:

- a) on teinud kindlaks, et last on võimalik lapsendada;
- b) on päritoluriigi võimaluste igakülgse kaalumise järel otsustanud, et riikidevahelise lapsendamise korral on esikohal lapse huvid;
- c) on kindel, et:
  - (1) isikud ja asutused, kelle nõusolekut on lapsendamiseks vaja, on omavahel vajaduse korral nõu pidanud ning et nad on teadlikud nende nõusoleku tagajärgedest, näiteks kas lapsendamine katkestab lapse ja tema lihase perekonna sidemed;
  - (2) nende isikute ja asutuste vabatahtlik nõusolek on antud nõuetekohases juriidilises vormis kirjalikult või see on tõendatud kirjalikult;
  - (3) nõusolekut ei ole antud tasu või muu hüvitise eest ja et nõusolekut ei ole tühistatud;
  - (4) ema on andnud nõusoleku pärist lapse sündi, kui ema nõusolek on vajalik;
- d) lapse vanusest ja küpsusest lähtudes tagab, et:
  - (1) temaga on vesteldud ja talle on antud üksikasjalikku teavet lapsendamise mõjudest ning on saadud tema nõusolek, kui seda on lapsendamiseks vaja;
  - (2) otsus on tehtud lapse soovide ja arvamuste kohaselt;
  - (3) laps on vabatahtlikult andnud tema lapsendamiseks nõusoleku, kui see on vajalik, ning nõusolek on antud nõuetekohases juriidilises vormis kirjalikult või see on tõendatud kirjalikult;
  - (4) nõusolekut ei ole antud tasu või muu hüvitise eest.

Artikel 5

Konventsionikohaselt on lubatud lapsendada üksnes siis, kui taotluse saanud riigi pädev asutus:

- a) on otsustanud, et eeldatavad lapsendajad on võimelised lapsendama;
- b) on kindel, et eeldatavaid lapsendajaid on vajalikul määral nõustatud;
- c) on teinud kindlaks, et lapsel lubatakse või lubatakse edaspidi siseneda vastuvõtvasse riiki ja asuda seal alaliselt elama.

III peatükk KESKASUTUSED JA VOLITATUD ASUTUSED

Artikel 6

1. Konventsioniosaline määrab konventsiooniga ettenähtud ülesannete täitmiseks keskasutuse.

2. Föderaalriik või vähemalt kahe õiguskorraga riik või autonoomsete haldustüksustega riik võib ette näha rohkem keskasutusi ja ta peab kindlaks määrama nende ülesanded. Kui riik on nimetanud vähemalt kaks keskasutust, määrab ta keskasutuse, kellele tuleb saata asjaomasele keskasutusele edastatav lapsendamistaotlus.

Artikel 7

1. Laste kaitseks ja konventsiooniga ettenähtud ülesannete täitmiseks teevald konventsioniosaliste keskasutused omavahel koostööd ning edendavad oma riigi pädevate asutuste koostööd.

2. Keskasutused rakendavad abinõusid, et:

- a) edastada infot osalisriigis kehtivate lapsendamist käsitlevate seaduste kohta ja muud olulist teavet, nagu lapsendamisstatistika ja asjakohased dokumentivormid;
- b) teha üksteisele teatavaks konventsiooni kohaldamise asjaolud ning et esimesel võimalusel kõrvaldada selle kohaldamise takistused.

Artikel 8

Keskasutus võtab otse või pädevate asutuste kaudu asjakohaseid meetmeid, et takistada raha eest või muul ebaseaduslikul viisil lapsendamist ning et kõrvaldada konventsiooni kohaldamist takistavad põhjused.

Artikel 9

Keskasutus võtab otse või pädevate asutuste kaudu asjakohaseid meetmeid, et:

- a) koguda, säilitada ning vahetada teavet lapse ja lapsendada soovivate vanemate olukorra kohta niivõrd, kuivõrd see on lapsendamiseks vajalik;
- b) algatada lapsendamismenetlus, et seda jätkata või et see üle anda;
- c) tõhustada tema riigis lapsendamist ja lapsendamisele järgnevat hooldust käsitlevat teabevahetust;

- d) tutvustada teistele konventsiooniosalistele oma riikidevahelise lapsendamise kogemusi;
- e) kui see on riigi seaduse alusel lubatud, siis vastata teise konventsiooniosalise keskasutuse või muu ametiasutuse taotlusele anda teavet lapsendamismenetluse kohta.

Artikkkel 10

Lapsendamise menetlemiseks antud volituse alusel võib tegutseda üksnes asutus, kes täidab talle pandud ülesandeid nõuetekohaselt.

Artikkkel 11

Volitatud asutus:

- a) järgib volitava riigi pädevate asutuste nõudeid täites üksnes mitteturunduslikke eesmärke;
- b) komplekteeritakse isikutest ja seda juhib isik, kes oma eetiliste töekspidamiste ning väljaõppje ja kogemuse poolest sobivad töötama riikidevahelise lapsendamise valdkonnas;
- c) moodustatakse ja seda rahastatakse ning asutus toimib selle riigi pädevate asutuste järelevalve all.

Artikkkel 12

Ühes osalisriigis volitatud asutus võib tegutseda teises osalisriigis ainult siis, kui teda on selleks volitanud mõlema riigi pädevad asutused.

Artikkkel 13

Keskasutuste määramise ja vajaduse korral ka nende ülesanded ning volitatud asutuste nimetused ja aadressid teeb konventsiooniosaline teatavaks Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi Alalise Büroole.

IV peatükk RIIKIDEVAHELISE LAPSENDAMISE MENETLUSNÕUDED

Artikkkel 14

Kui peamiselt ühes osalisriigis elav isik soovib lapsendada last, kes peamiselt elab teises osalisriigis, esitab ta taotluse oma peamise elukoha riigi keskasutusele.

Artikkkel 15

1. Kui vastuvõtva riigi keskasutus on kindlaks teinud, et taotleja sobib lapsendama, koostab ta esildise, milles käitleb taotleja isikusamasust ning tema kui lapsendatava omadusi, tema tausta, perekonda, tervist ja sotsiaalolusid, lapsendamise põhjust ning riikidevahelise lapsendamise võimalikkust ja lapsendatava omadusi.
2. Taotluse saanud riigi keskasutus saadab esildise lapse päritoluriigi keskasutusele.

Artikkkel 16

1. Kui päritoluriigi keskasutus on kindlaks teinud, et last on võimalik lapsendada:
  - a) koostab ta esildise, milles käitleb lapse isikusamasust ning tema kui lapsendatava omadusi, lapse tausta, sotsiaalolusid ja perekonda, lapse ning tema perekonna tervist ja lapse erivajadusi;
  - b) kaalub ta hoolikalt kasvatamisvõimalusi, arvestades lapse etnilist, usulist ja kultuurilist tausta;
  - c) kontrollib ta, kas nõusolekud on saadud artikli 4 kohaselt;
  - d) otsustab ta lapse ja tulevaste kasuvanemate kohta koostatud esildiste alusel, kas lapsendamise korral järgitakse esmajoones lapse huve.
2. Päritoluriigi keskasutus edastab vastuvõtva riigi keskasutusele lapse kohta koostatud esildise ning tõendid selle kohta, et nõusolekud on saadud ja et lapsendamine ei võimalda lapse tegelikke vanemaid kindlaks teha, kui nende päritoluriigis ei tohi vanema isikut avalikustada.

Artikkkel 17

Päritoluriik otsustab anda lapse tulevastele kasuvanematele üle, kui:

- a) selle riigi keskasutus on kindlaks teinud, et tulevased kasuvanemad on andnud lapsendamiseks nõusoleku;
- b) vastuvõtva riigi keskasutus on lapsendamisotsuse kinnitanud, kui see on ette nähtud tema seadusega, või kui otsuse on kinnitanud päritoluriigi keskasutus;
- c) mõlema riigi keskasutused on lapsendamisega nõus;
- d) artikli 5 kohaselt on tehtud kindlaks, et lapsendajad sobivad kasuvanemateks ning et lapsel on õigus või on edaspidi õigus siseneda vastuvõtvasse riiki ning et ta saab seal alalise elukoha.

Artikkkel 18

Mõlema riigi keskasutused rakendavad abinõusid, et saada lapsele luba päritoluriigist lahkumiseks ning vastuvõtvasse riiki sisenemiseks ja seal alalise elukoha saamiseks.

Artikkel 19

1. Lapse võib viia vastuvõtvasse riiki üksnes siis, kui artikli 17 nõuded on täidetud.
2. Mõlema riigi keskasutused tagavad, et laps viiakse vastuvõtvasse riiki ohutult ja nõuetekohaselt ning võimaluse korral kasuvanemate või tulevaste kasuvanemate saatel.
3. Kui last teise riiki ei viida, saadetakse artiklites 15 ja 16 nimetatud esildised tagasi need edastanud asutustele.

Artikkel 20

Keskasutused vahetavad lapsendamismenetlust ja selle lõpetamist käsitlevat teavet ning teavet selle kohta, kuidas on laps kohanenud, kui lapsendamise korral rakendatakse järelevalveabinõusid.

Artikkel 21

1. Kui lapsendamine toimub pärast lapse viimist vastuvõtvasse riiki ning selle riigi keskasutus on teinud kindlaks, et tulevaste kasuvanematega kohanemise jätkumine on lapse huvidega vastuolus, võtab keskasutus lapse kaitseks esmajoones järgmisi meetmeid:
  - a) eraldab lapse tulevatest kasuvanematest ja korraldab ajutise hoolduse;
  - b) pärast konsulteerimist päritoluriigi keskasutusega leib uue lapsendamisvõimaluse või kui see ei sobi, korraldab pikaajalise hoolduse; uut lapsendamismenetlust ei alustata enne, kui päritoluriigi keskasutusele on edastatud uute tulevaste kasuvanemate andmed;
  - c) viimase võimalusena korraldab lapse tagasitoomise, kui see on lapse huvides.

2. Last nõustatakse eelkõige tema iga ja küpsust arvestades ning vajaduse korral küsitakse selle artikli kohaste abinõude rakendamiseks lapse nõusolekut.

Artikkel 22

1. Käesoleva peatüki alusel võivad keskasutuse ülesandeid täita ametiasutused või kolmanda peatüki alusel volitatud asutused selle riigi seadustega ettenähtud ulatuses.
2. Konventsiooniosaline võib konventsiooni hoiulevõtjale teatada, et tema riigi seadustega ettenähtud ulatuses ja tema riigi pädevate asutuste järelevalve all võib artiklite 15–21 kohaselt keskasutuse ülesandeid täita asutus või isik, kes:
  - a) vastab selles riigis erialase pädevuse, kogemuse ja vastutuse kohta kehtestatud nõuetele;
  - b) sobib selleks tööks oma eetilistelt töekspidamistelt ning riikidevahelise lapsendamise valdkonnas töötamiseks vajaliku väljaõppe ja kogemuse poolest.
3. Lõikes 2 nimetatud teate edastanud konventsiooniosaline teeb selle isiku nime või asutuse nimetuse teatavaks Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi Alalisele Büroole.
4. Osalisriik võib konventsiooni hoiulevõtjale teatada, et harilikult tema riigi territooriumil viibiva lapse võib lapsendada üksnes siis, kui keskasutuste ülesanded on täidetud esimese lõike järgi.
5. Lõike 2 alusel teate edastamisest hoolimata koostab artiklites 15 ja 16 ettenähtud esildised keskasutus või muu asutus kooskõlas lõikega 1.

V peatükk LAPSENDAMISE TUNNUSTAMINE JA LAPSENDAMISE ÕIGUSLIKUD TAGAJÄRJED

Artikkel 23

1. Konventsiooniosalised tunnustavad lapsendamise korraldanud riigi pädeva asutuse tõendatud konventsioonikohast lapsendamist oma seaduste alusel. Tunnistus peab sisaldama artikli 17 punkti c kohased kokkulepped sõlminud asutuste nimetusi ja kokkulepete sõlmimise kuupäevi.
2. Osalisriik teeb konventsiooni alla kirjutades, ratifitseerides või heaks kiites või konventsiooniga ühinedes selle hoiulevõtjale teatavaks asutused, kelle pädevuses on lapsendamist tunnustada. Hoiulevõtjale teatatakse ka asutuste määramise muudatustest.

Artikkel 24

Lapse huvides võib konventsiooniosaline lapsendamise tunnustamisest keelduda ainult juhul, kui lapsendamine on vastuolus selle riigi avaliku korraga.

Artikkel 25

Osalisriik võib konventsiooni hoiulevõtjale teatada, et ta jätab konventsiooni järgides tunnustamata selle lepingu alusel korraldatud lapsendamise, millele kohaldatakse artikli 39 lõiget 2.

Artikkeli 26

1. Lapsendamise tunnustamine tähendab tunnustada:
  - a) lapse ja tema kasuvanemate õigussuhet kui vanema–lapse õigussuhet;
  - b) kasuvanemate vanemlikku vastutust;
  - c) lapse ning tema ema ja isa õigussuhte tühistamist, kui see nõue kehtib lapsendamise korraldanud riigis.
2. Kui lapsendamise korral tuleb varasem vanema–lapse õigussuhe tühistada, on lapsel teda vastuvõtvas osalisriigis ja teistes lapsendamist tunnustavates osalisriikides samad õigused, mis neis riikides kehtivad samal viisil lapsendatud lapse kohta.
3. Eelmise lõikega ei ole vastuolus lapsendamist tunnustava konventsionosalise õigus kohaldada lapsele siseriiklike õigusakte, mis on lapsele soodsamad.

Artikkeli 27

1. Kui päritoluriigis lapsendamise korral ei ole vaja varasemat vanema–lapse õigussuhet tühistada, võib konventsiooni alusel lapsendamist tunnustav vastuvõttele riik käsitada lapsendamist sellisena, mis nõuab varasema vanema–lapse õigussuhte tühistamist, kui:
  - a) seda võimaldab vastuvõtva riigi seadus;
  - b) kui artikli 4 punktides c ja d nimetatud nõusolekud on antud või antakse selliseks lapsendamiseks.
2. Lõikes 1 nimetatud lapsendamise kohta tehtud otsusele kohaldatakse artiklit 23.

VI peatükk ÜLDSÄTTED

Artikkeli 28

Konventsiooniga ei ole vastuolus päritoluriigi õigus kohaldada seadust, mille alusel lapsendatakse peamiselt selles riigis elav laps üksnes selles riigis või mille järgi on keelatud lapsel elama asuda või ta viia vastuvõtvasse riiki enne lapsendamist.

Artikkeli 29

Lapse tulevastel kasuvanematel ei tohi olla kokkupuuteid lapse lihaste vanematega või isikuga, kes hoolitseb lapse eest kuni artikli 4 punktides a–c ja artikli 5 punktis a sätestatud nõuete täitmiseni, välja arvatud juhul, kui lapsendatakse perekonnas või kui kasuvanemate ja lihaste vanemate suhtlemisele kohaldatakse päritoluriigi pädeva asutuse kehtestatud nõudeid.

Artikkeli 30

1. Konventsionosalise pädev asutus säilitab lapse vanemate isiku ja nende tervise kohta saadud teavet ning lapse päritolu kohta saadud muud teavet.
2. Pädev asutus annab lapsele või tema esindajale teavet niivõrd, kuivõrd see on ette nähtud konventsionosalise seadustega.

Artikkeli 31

Artikliga 30 ei ole vastuolus kasutada artiklites 15 ja 16 nimetatud andmeid ning muid konventsiooni alusel isiku kohta kogutud või edastatud andmeid üksnes eesmärgil, mis oli seatud nende kogumiseks või edastamiseks.

Artikkeli 32

1. Riikidevahelisest lapsendamisest ei tohi keegi saada rahalist või muud kasu.
2. Nõuda ja maksta võib üksnes lapsendamist korraldavate isikute mõõdukaid töötasusid ning hüvitada muid nende tehtavaid mõistlikke kulutusi.
3. Lapsendamisega seotud asutuse juhtija ega töötaja ei või osutatud teenuse eest saada ülemäära suurt hüvitist.

Artikkeli 33

Konventsiooni rikkumise või rikkumise ohu teeb pädev asutus viivitamata teatavaks keskasutusele. Keskasutus tagab asjakohaste meetmete võtmise.

Artikel 34

Kui dokumendi siatkoha riigi pädev asutus seda nõuab, lisatakse dokumendile selle originaaliga vastavuses olev tõestatud tõlg. Tõlkekulu katavad tulevased kasuvanemad, kui ei ole ette nähtud teisiti.

Artikel 35

Konventsiooniosalise pädev asutus teeb lapsendamistoimingud kiiresti.

Artikel 36

Kui riigi territooriumil on vähemalt kaks erisuguse õiguskorraga haldusüksust, kus lapsendamisele kohaldatakse eri seadusi, käsitatakse viidet:

- a) selles riigis olevale peamisele elukohale viitena haldusüksuses asuvale peamisele elukohale;
- b) selle riigi õigusele viitena haldusüksuse õigusele;
- c) selle riigi pädevale asutusele või riigiasutusele viitena haldusüksuse asutusele, kes täidab samu ülesandeid;
- d) selle riigi määratud asutusele viitena haldusüksuse määratud asutusele.

Artikel 37

Kui vähemalt kahe õiguskorraga riigis kehtib teatavate isikurühmade kohta lapsendamise korral erisugune õiguskord, käsitatakse viidet selle riigi õigusele viitena selle riigi seaduse kohaselt määratud õiguskorrale.

Artikel 38

Kui ühe õiguskorraga riik ei ole kohustatud lapsendamisele konventsiooni kohaldama, ei pea seda tegema ka riik, mille territooriumi haldusüksustel kehtib lapsendamise kohta eri õiguskord.

Artikel 39

1. Konventsiooniga ei ole vastuolus osalisriigi õigus sõlmida konventsiooniga reguleeritavas valdkonnas muid rahvusvahelisi kokkuleppeid, kui ei ole ette nähtud teisiti.
2. Omavahelises õigussuhetlemises konventsiooni kohaldamise edendamiseks võivad konventsiooniosalised sõlmida kahe- ja mitmepoolseid kokkuleppeid. Kokkuleppe võib sõlmida üksnes artiklite 14–16 ja 18–21 alusel. Sellise kokkulekke sõlmimind riik edastab kokkuleppe koopia konventsiooni hoiulevõtjale.

Artikel 40

Konventsiooni suhtes reservatsioone ei tehta.

Artikel 41

Kui vastuvõttes riik ja päritoluriik on saanud artikli 14 kohase avalduse pärast konventsiooni jõustumist, kohaldatakse selle suhtes konventsiooni.

Artikel 42

Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi peasekretär kutsub korrapäraselt kokku komisjoni, kes tutvub konventsiooni kohaldamise asjaoludega.

VII peatükk LÖPPSÄTTED

Artikel 43

1. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes olid Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liikmed selle 17. istungjärgu ajal, ning teistele sellel istungjärgul osalenud riikidele.
2. Konventsioon ratifitseeritakse, võetakse vastu või kiidetakse heaks ning ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heakskiitmiskiri antakse hoiule Hollandi Kuningriigi Välisministeeriumile kui konventsiooni hoiulevõtjale.

Artikel 44

1. Muu riik võib konventsiooniga artikli 46 lõike 1 kohaselt ühineda pärast selle jõustumist.
2. Ühinemiskiri edastatakse konventsiooni hoiulevõtjale.

3. Konventsioon jõustub ühineva riigi ja nende konventsiooniosaliste suhtes, kes ei ole kuue kuu möödudes alates artikli 48 punktis b nimetatud teate saamisest vaidlustanud selle riigi konventsiooniga ühinemist. Konventsiooniosaline võib teise konventsiooniosalise ühinemise vaidlustada ka ratifitseerimise, vastuvõtmise või heaksiitmisse ajal, kui ta on konventsiooniga ühinenud. Vaidlustamisest teatatakse konventsiooni hoiulevõtjale.

Artikel 45

1. Kui riigi territooriumil on vähemalt kaks haldusüksust, kus konventsiooniga reguleeritud suhete kohta kehtib erisugune õiguskord, võib riik konventsiooni alla kirjutades, ratifitseerides, vastu võttes või heaks kiites või sellega ühinedes teatada, et ta kohaldab konventsiooni oma territooriumi kõigile haldusüksustele või ainult ühele või mõnele neist; teate võib uue teatega alati denonsseerida.

2. Teade edastatakse konventsiooni hoiulevõtjale ja teates nimetatakse territooriumi haldusüksused, millele konventsiooni kohaldatakse.

3. Kui riik selle artikli alusel teadet ei esita, kohaldatakse konventsiooni territooriumi kõigi haldusüksuste suhtes.

Artikel 46

1. Konventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil artiklis 43 nimetatud kolmas ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heaksiitmiskiri on hoiule antud.

2. Seejärel jõustub konventsioon:

- a) selle hiljem ratifitseerinud, vastu võtnud või heaks kiitnud või sellega ühinenud riigi suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil riik on oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heaksiitmis- või ühinemiskirja hoiule andnud;
- b) territooriumi selle haldusüksuse suhtes, kellele kohaldatakse konventsiooni artikli 45 alusel, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele nimetatud artiklis käsitletud teatamisest.

Artikel 47

1. Konventsiooniosaline võib konventsiooni denonsseerida konventsiooni hoiulevõtjale saadetava kirjaliku teatega.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kaheteistkümne kuu möödumisele päevast, mil konventsiooni hoiulevõtja on teate kätte saanud. Kui teates on jõustumiseks ette nähtud pikem tähtaeg, jõustub denonsseerimine asjakohase teate laekumisest alates selle tähtaaja möödudes.

Artikel 48

Konventsiooni hoiulevõtja teeb Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liikmesriikidele ja teistele 17. istungjärgul osalenud riikidele ning konventsiooniga artikli 44 kohaselt ühinenud riikidele teatavaks iga:

- a) artiklis 43 ettenähtud allakirjutamise, ratifitseerimise, vastuvõtmise ja heaksiitmisse;
- b) artikli 44 kohase ühinemise ja selle vaidlustamise;
- c) artikli 46 kohase jõustumise kuupäeva;
- d) artiklites 22, 23, 25 ja 45 nimetatud teate ja määramise;
- e) artiklis 39 käsitletud kokkuleppe;
- f) artiklis 47 ettenähtud denonsseerimise.

Selle tõenduseks on nõuetekohaselt volitatud isikud konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 29. mail 1993. aastal Haagis inglise ja prantsuse keeles ühes eksemplaris, mis antakse hoiule Hollandi Kuningriigi valitsuse arhiivi. Tekstid on võrdsest autentsed ja nende töestatud koopiad saadetakse diplomaatiliste kanalite kaudu igale riigile, kes oli Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liikmesriik konverentsi 17. istungjärgu ajal, ning igale muulle riigile, kes istungjärgul osales.

CONVENTION ON PROTECTION OF CHILDREN AND CO- OPERATION IN RESPECT OF INTERCOUNTRY ADOPTION Done at The Hague, 29 May 1993

The States signatory to the present Convention,

Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding,

Recalling that each State should take, as a matter of priority, appropriate measures to enable the child to remain in the care of his or her family of origin,

Recognizing that intercountry adoption may offer the advantage of a permanent family to a child for whom a suitable family cannot be found in his or her State of origin,

Convinced of the necessity to take measures to ensure that intercountry adoptions are made in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights, and to prevent the abduction, the sale of, or traffic in children,

Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the principles set forth in international instruments, in particular the United Nations Convention on the Rights of the Child, of 20 November 1989, and the United Nations Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally (General Assembly Resolution 41/85, of 3 December 1986),

Have agreed upon the following provisions –

Chapter I SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are –

- (a) to establish safeguards to ensure that intercountry adoptions take place in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights as recognized in international law;
- (b) to establish a system of co-operation amongst Contracting States to ensure that those safeguards are respected and thereby prevent the abduction, the sale of, or traffic in children;
- (c) to secure the recognition in Contracting States of adoptions made in accordance with the Convention.

Article 2

(1) The Convention shall apply where a child habitually resident in one Contracting State (“the State of origin”) has been, is being, or is to be moved to another Contracting State (“the receiving State”) either after his or her adoption in the State of origin by spouses or a person habitually resident in the receiving State, or for the purposes of such an adoption in the receiving State or in the State of origin.

(2) The Convention covers only adoptions which create a permanent parent-child relationship.

Article 3

The Convention ceases to apply if the agreements mentioned in Article 17, sub-paragraph c, have not been given before the child attains the age of eighteen years.

Chapter II REQUIREMENTS FOR INTERCOUNTRY ADOPTIONS

Article 4

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the State of origin –

- (a) have established that the child is adoptable;
- (b) have determined, after possibilities for placement of the child within the State of origin have been given due consideration, that an intercountry adoption is in the child’s best interests;
- (c) have ensured that
  - (1) the persons, institutions and authorities whose consent is necessary for adoption, have been counselled as may be necessary and duly informed of the effects of their consent, in particular whether or not an adoption will result in the termination of the legal relationship between the child and his or her family of origin,
  - (2) such persons, institutions and authorities have given their consent freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing,
  - (3) the consents have not been induced by payment or compensation of any kind and have not been withdrawn, and
  - (4) the consent of the mother, where required, has been given only after the birth of the child; and
  - (d) have ensured, having regard to the age and degree of maturity of the child, that
    - (1) he or she has been counselled and duly informed of the effects of the adoption and of his or her consent to the adoption, where such consent is required,
    - (2) consideration has been given to the child’s wishes and opinions,
    - (3) the child’s consent to the adoption, where such consent is required, has been given freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing, and
    - (4) such consent has not been induced by payment or compensation of any kind.

Article 5

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the receiving State –

- (a) have determined that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt;
- (b) have ensured that the prospective adoptive parents have been counselled as may be necessary; and
- (c) have determined that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in that State.

Chapter III CENTRAL AUTHORITIES AND ACCREDITED BODIES

Article 6

(1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

(2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 7

(1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to protect children and to achieve the other objects of the Convention.

(2) They shall take directly all appropriate measures to –

- (a) provide information as to the laws of their States concerning adoption and other general information, such as statistics and standard forms;
- (b) keep one another informed about the operation of the Convention and, as far as possible, eliminate any obstacles to its application.

Article 8

Central Authorities shall take, directly or through public authorities, all appropriate measures to prevent improper financial or other gain in connection with an adoption and to deter all practices contrary to the objects of the Convention.

Article 9

Central Authorities shall take, directly or through public authorities or other bodies duly accredited in their State, all appropriate measures, in particular to –

- (a) collect, preserve and exchange information about the situation of the child and the prospective adoptive parents, so far as is necessary to complete the adoption;
- (b) facilitate, follow and expedite proceedings with a view to obtaining the adoption;
- (c) promote the development of adoption counselling and post-adoption services in their States;
- (d) provide each other with general evaluation reports about experience with intercountry adoption;
- (e) reply, in so far as is permitted by the law of their State, to justified requests from other Central Authorities or public authorities for information about a particular adoption situation.

Article 10

Accreditation shall only be granted to and maintained by bodies demonstrating their competence to carry out properly the tasks with which they may be entrusted.

Article 11

An accredited body shall –

- (a) pursue only non-profit objectives according to such conditions and within such limits as may be established by the competent authorities of the State of accreditation;
- (b) be directed and staffed by persons qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption; and
- (c) be subject to supervision by competent authorities of that State as to its composition, operation and financial situation.

Article 12

A body accredited in one Contracting State may act in another Contracting State only if the competent authorities of both States have authorized it to do so.

Article 13

The designation of the Central Authorities and, where appropriate, the extent of their functions, as well as the names and addresses of the accredited bodies shall be communicated by each Contracting State to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.

Chapter IV PROCEDURAL REQUIREMENTS IN INTERCOUNTRY ADOPTION

Article 14

Persons habitually resident in a Contracting State, who wish to adopt a child habitually resident in another Contracting State, shall apply to the Central Authority in the State of their habitual residence.

Article 15

(1) If the Central Authority of the receiving State is satisfied that the applicants are eligible and suited to adopt, it shall prepare a report including information about their identity, eligibility and suitability to adopt, background, family and medical history, social environment, reasons for adoption, ability to undertake an intercountry adoption, as well as the characteristics of the children for whom they would be qualified to care.

(2) It shall transmit the report to the Central Authority of the State of origin.

Article 16

(1) If the Central Authority of the State of origin is satisfied that the child is adoptable, it shall –

- (a) prepare a report including information about his or her identity, adoptability, background, social environment, family history, medical history including that of the child's family, and any special needs of the child;
- (b) give due consideration to the child's upbringing and to his or her ethnic, religious and cultural background;
- (c) ensure that consents have been obtained in accordance with Article 4; and
- (d) determine, on the basis in particular of the reports relating to the child and the prospective adoptive parents, whether the envisaged placement is in the best interests of the child.

(2) It shall transmit to the Central Authority of the receiving State its report on the child, proof that the necessary consents have been obtained and the reasons for its determination on the placement, taking care not to reveal the identity of the mother and the father if, in the State of origin, these identities may not be disclosed.

Article 17

Any decision in the State of origin that a child should be entrusted to prospective adoptive parents may only be made if –

- (a) the Central Authority of that State has ensured that the prospective adoptive parents agree;
- (b) the Central Authority of the receiving State has approved such decision, where such approval is required by the law of that State or by the Central Authority of the State of origin;
- (c) the Central Authorities of both States have agreed that the adoption may proceed; and
- (d) it has been determined, in accordance with Article 5, that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt and that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in the receiving State.

Article 18

The Central Authorities of both States shall take all necessary steps to obtain permission for the child to leave the State of origin and to enter and reside permanently in the receiving State.

Article 19

(1) The transfer of the child to the receiving State may only be carried out if the requirements of Article 17 have been satisfied.

(2) The Central Authorities of both States shall ensure that this transfer takes place in secure and appropriate circumstances and, if possible, in the company of the adoptive or prospective adoptive parents.

(3) If the transfer of the child does not take place, the reports referred to in Articles 15 and 16 are to be sent back to the authorities who forwarded them.

Article 20

The Central Authorities shall keep each other informed about the adoption process and the measures taken to complete it, as well as about the progress of the placement if a probationary period is required.

Article 21

- (1) Where the adoption is to take place after the transfer of the child to the receiving State and it appears to the Central Authority of that State that the continued placement of the child with the prospective adoptive parents is not in the child's best interests, such Central Authority shall take the measures necessary to protect the child, in particular –
- (a) to cause the child to be withdrawn from the prospective adoptive parents and to arrange temporary care;
  - (b) in consultation with the Central Authority of the State of origin, to arrange without delay a new placement of the child with a view to adoption or, if this is not appropriate, to arrange alternative long-term care; an adoption shall not take place until the Central Authority of the State of origin has been duly informed concerning the new prospective adoptive parents;
  - (c) as a last resort, to arrange the return of the child, if his or her interests so require.

(2) Having regard in particular to the age and degree of maturity of the child, he or she shall be consulted and, where appropriate, his or her consent obtained in relation to measures to be taken under this Article.

Article 22

(1) The functions of a Central Authority under this Chapter may be performed by public authorities or by bodies accredited under Chapter III, to the extent permitted by the law of its State.

(2) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that the functions of the Central Authority under Articles 15 to 21 may be performed in that State, to the extent permitted by the law and subject to the supervision of the competent authorities of that State, also by bodies or persons who –

- (a) meet the requirements of integrity, professional competence, experience and accountability of that State; and
- (b) are qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption.

(3) A Contracting State which makes the declaration provided for in paragraph 2 shall keep the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law informed of the names and addresses of these bodies and persons.

(4) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that adoptions of children habitually resident in its territory may only take place if the functions of the Central Authorities are performed in accordance with paragraph 1.

(5) Notwithstanding any declaration made under paragraph 2, the reports provided for in Articles 15 and 16 shall, in every case, be prepared under the responsibility of the Central Authority or other authorities or bodies in accordance with paragraph 1.

Chapter V RECOGNITION AND EFFECTS OF THE ADOPTION

Article 23

(1) An adoption certified by the competent authority of the State of the adoption as having been made in accordance with the Convention shall be recognized by operation of law in the other Contracting States. The certificate shall specify when and by whom the agreements under Article 17, sub-paragraph c, were given.

(2) Each Contracting State shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, notify the depositary of the Convention of the identity and the functions of the authority or the authorities which, in that State, are competent to make the certification. It shall also notify the depositary of any modification in the designation of these authorities.

Article 24

The recognition of an adoption may be refused in a Contracting State only if the adoption is manifestly contrary to its public policy, taking into account the best interests of the child.

Article 25

Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that it will not be bound under this Convention to recognize adoptions made in accordance with an agreement concluded by application of Article 39, paragraph 2.

Article 26

(1) The recognition of an adoption includes recognition of

- (a) the legal parent-child relationship between the child and his or her adoptive parents;
- (b) parental responsibility of the adoptive parents for the child;

(c) the termination of a pre-existing legal relationship between the child and his or her mother and father, if the adoption has this effect in the Contracting State where it was made.

(2) In the case of an adoption having the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, the child shall enjoy in the receiving State, and in any other Contracting State where the adoption is recognized, rights equivalent to those resulting from adoptions having this effect in each such State.

(3) The preceding paragraphs shall not prejudice the application of any provision more favourable for the child, in force in the Contracting State which recognizes the adoption.

Article 27

(1) Where an adoption granted in the State of origin does not have the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, it may, in the receiving State which recognizes the adoption under the Convention, be converted into an adoption having such an effect –
(a) if the law of the receiving State so permits; and
(b) if the consents referred to in Article 4, sub-paragraphs c and d, have been or are given for the purpose of such an adoption.

(2) Article 23 applies to the decision converting the adoption.

Chapter VI GENERAL PROVISIONS

Article 28

The Convention does not affect any law of a State of origin which requires that the adoption of a child habitually resident within that State take place in that State or which prohibits the child's placement in, or transfer to, the receiving State prior to adoption.

Article 29

There shall be no contact between the prospective adoptive parents and the child's parents or any other person who has care of the child until the requirements of Article 4, sub-paragraphs a to c, and Article 5, sub-paragraph a, have been met, unless the adoption takes place within a family or unless the contact is in compliance with the conditions established by the competent authority of the State of origin.

Article 30

(1) The competent authorities of a Contracting State shall ensure that information held by them concerning the child's origin, in particular information concerning the identity of his or her parents, as well as the medical history, is preserved.

(2) They shall ensure that the child or his or her representative has access to such information, under appropriate guidance, in so far as is permitted by the law of that State.

Article 31

Without prejudice to Article 30, personal data gathered or transmitted under the Convention, especially data referred to in Articles 15 and 16, shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 32

(1) No one shall derive improper financial or other gain from an activity related to an intercountry adoption.

(2) Only costs and expenses, including reasonable professional fees of persons involved in the adoption, may be charged or paid.

(3) The directors, administrators and employees of bodies involved in an adoption shall not receive remuneration which is unreasonably high in relation to services rendered.

Article 33

A competent authority which finds that any provision of the Convention has not been respected or that there is a serious risk that it may not be respected, shall immediately inform the Central Authority of its State. This Central Authority shall be responsible for ensuring that appropriate measures are taken.

Article 34

If the competent authority of the State of destination of a document so requests, a translation certified as being in conformity with the original must be furnished. Unless otherwise provided, the costs of such translation are to be borne by the prospective adoptive parents.

Article 35

The competent authorities of the Contracting States shall act expeditiously in the process of adoption.

Article 36

In relation to a State which has two or more systems of law with regard to adoption applicable in different territorial units –

- (a) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit of that State;
- (b) any reference to the law of that State shall be construed as referring to the law in force in the relevant territorial unit;
- (c) any reference to the competent authorities or to the public authorities of that State shall be construed as referring to those authorized to act in the relevant territorial unit;
- (d) any reference to the accredited bodies of that State shall be construed as referring to bodies accredited in the relevant territorial unit.

Article 37

In relation to a State which with regard to adoption has two or more systems of law applicable to different categories of persons, any reference to the law of that State shall be construed as referring to the legal system specified by the law of that State.

Article 38

A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of adoption shall not be bound to apply the Convention where a State with a unified system of law would not be bound to do so.

Article 39

(1) The Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States, with a view to improving the application of the Convention in their mutual relations. These agreements may derogate only from the provisions of Articles 14 to 16 and 18 to 21. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

Article 40

No reservation to the Convention shall be permitted.

Article 41

The Convention shall apply in every case where an application pursuant to Article 14 has been received after the Convention has entered into force in the receiving State and the State of origin.

Article 42

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

Chapter VII FINAL CLAUSES

Article 43

(1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Seventeenth Session and by the other States which participated in that Session.

(2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 44

(1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 46, paragraph 1.

(2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.

(3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph b of Article 48. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 45

(1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in the Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

(2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

(3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 46

(1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 43.

(2) Thereafter the Convention shall enter into force –

(a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

(b) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 45, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 47

(1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depositary.

Article 48

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law, the other States which participated in the Seventeenth Session and the States which have acceded in accordance with Article 44, of the following –

(a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 43;

(b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 44;

(c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 46;

(d) the declarations and designations referred to in Articles 22, 23, 25 and 45;

(e) the agreements referred to in Article 39;

(f) the denunciations referred to in Article 47.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 29th day of May 1993, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Seventeenth Session and to each of the other States which participated in that Session.

Õiend
Lisatud seosed ja ingliskeelne tekst.